

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

องค์การบริหารส่วนตำบลด่านสวี จังหวัดชุมพร

ประชาชนส่วนใหญ่ในตำบลด่านสวีประกอบอาชีพทำการประมงในบริเวณชายฝั่ง แต่ได้ประสบปัญหาในเรื่องของรายได้ เนื่องจาก ไม่สามารถจับสัตว์น้ำได้มากเหมือนเช่นในอดีต เพราะพื้นที่ ป่าชายเลนในชุมชน ซึ่งเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำที่สำคัญ มีจำนวนลดลง อันเป็นผลเนื่องจากการบุกรุกป่าชายเลนเพื่อการทำนาเกลือ ดังจะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยรายได้ของชาวประมงพื้นบ้านที่ออกเรือหาปลาในเขตตำบลด่านสวี ในปี 2545 มีเพียงประมาณวันละ 800-1,000 บาท ต่อเรือ 1 ลำ เมื่อผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลด่านสวี ได้รับทราบสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น จึงมีแนวคิดในการแก้ไขปัญหา ด้วยการสร้างรายได้เพิ่มให้แก่ชาวบ้าน โดยการใช้พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ทดแทนการออกไปจับสัตว์น้ำในทะเล

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: สวี

จังหวัด: ชุมพร

ประชากร: 5,363 คน

พื้นที่: 39.5 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิธีใหม่

ในปี 2545 อบต.ด่านสวี ได้จัดให้มีโครงการ “การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง” โดยได้สนับสนุนการรวมตัวกันของชาวบ้านในชุมชน จัดตั้งเป็นกลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลตำบลด่านสวี เพื่อทำการเพาะเลี้ยงหอยแครงและหอยแมลงภู่บริเวณชายฝั่งทะเล

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. จัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลตำบลด่านสวี โดยได้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน ในชุมชน เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มโดยวิธีกระจายเสียงตามสาย โดยมีสมาชิกเริ่มต้นจำนวน 15 คน และได้จัดประชุมเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการบริหารกลุ่มซึ่งประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เற்றுญิก และเลขาธิการ และที่ประชุมได้พิจารณาแล้วเห็นว่าควรจัดให้มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทะเลที่มีความเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่ ซึ่งได้แก่หอยแครงและหอยแมลงภู่
2. ประสานงานกับกรมประมง เพื่อขอความช่วยเหลือและคำแนะนำในการเพาะเลี้ยงหอยแครงและหอยแมลงภู่บริเวณชายฝั่งทะเล ซึ่งกรมประมงได้ให้ความร่วมมือโดยจัดวิทยากรจำนวน 2 คน มาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงหอยแครงและหอยแมลงภู่ให้แก่สมาชิกกลุ่มฯ ซึ่งใช้เวลาอบรมทั้งสิ้น 2 วัน
3. ระดมเงินทุนจากสมาชิกกลุ่มฯ โดยให้สมาชิกถือหุ้นละ 100 บาท คนละไม่เกิน 10 หุ้น โดยในช่วงเริ่มต้นระดมทุนได้ประมาณ 6,000 บาท เพื่อนำมาเป็นต้นทุนในการจัดซื้อพันธุ์หอยแครงและหอยแมลงภู่ ทั้งนี้เมื่อสามารถขายหอยแครงและหอยแมลงภู่ได้ก็จะนำผลกำไรมาแบ่งปันแก่สมาชิก
4. จัดซื้อเรือลาดตระเวนพร้อมเครื่องยนต์ พร้อมด้วยอุปกรณ์ในการเพาะเลี้ยงหอยแครงและหอยแมลงภู่ ซึ่งประกอบด้วย ตะกร้า ตะแกรงร่อน ตาข่าย รถเข็น พร้อมทั้งจัดสร้างศาลาเพิงไม้กลางทะเล ขนาด 8X10 เมตร จำนวน 1 หลัง เพื่อเป็นสถานที่พักสำหรับผู้มาดูแลสถานที่เพาะเลี้ยง
5. การเพาะเลี้ยงหอยแครงและหอยแมลงภู่ จะใช้เรือยนต์นำพันธุ์หอยไปปล่อยในบริเวณทะเลใกล้ชายฝั่ง และใช้ไม้ไผ่มาปักกันเขตแล้วจะปล่อยให้เจริญเติบโตในบริเวณผิวน้ำได้ น้ำ ซึ่งช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเลี้ยงหอยคือตอนอกฤดูมรสุม โดยระยะเวลาการเพาะเลี้ยงในแต่ละรุ่นนั้นใช้เวลาประมาณ 7 เดือน ใช้พื้นที่ในการเลี้ยงหอยแครงประมาณ 40 ไร่ โดยสามารถเพาะเลี้ยงหอยแครงได้

ประมาณ 70 ต้น ส่วนหอยแมลงภู่ใช้พื้นที่เพาะเลี้ยงประมาณ 10 ไร่ โดยสามารถเพาะเลี้ยงหอยแมลงภู่ได้ประมาณ 35 ต้น

6.จ้างลูกจ้าง 2 คน ทำหน้าที่ดูแลสถานที่เพาะเลี้ยงหอยแครงและหอยแมลงภู่ โดยมีอัตราค่าจ้างคนละ 6,000 บาท สำหรับการเลี้ยงหอย 1 รุ่น โดยระยะเวลาในการเพาะเลี้ยงในแต่ละรุ่นนั้น หอยแครงใช้เวลาประมาณ 7 เดือน และเมื่อขายได้แล้วก็จะกันเงินประมาณ 40% ไว้เป็นค่าพันธุ์หอยรุ่นต่อไป สำหรับกำไรในส่วนที่เหลือก็จะจัดสรรให้แก่สมาชิกตามจำนวนหุ้น

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน	ค่าหุ้นจากสมาชิกกลุ่มฯ ในอัตราหุ้นละ 100 บาท เป็นเงินจำนวน 47,000 บาท
อุปกรณ์/เครื่องมือ	1.ศาลาพักผ่อน ขนาด 8X10 เมตร จำนวน 1 หลัง 2.เรือลาดตระเวนพร้อมเครื่องยนต์ จำนวน 1 ลำ 3.รถเข็น จำนวน 1 คัน
บุคลากร	1.สมาชิกกลุ่มกลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลตำบลด่านสวี จำนวน 35 คน 2.คณะกรรมการบริหารกลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลตำบลด่านสวี จำนวน 4 คน 3.วิทยากรจากกรมประมง จำนวน 2 คน 4.เจ้าหน้าที่ดูแลสถานที่เพาะเลี้ยงหอยแครงและหอยแมลงภู่ จำนวน 2 คน โดยมีอัตราจ้างคนละ 6,000 บาท สำหรับการเพาะเลี้ยงหอยแครงและหอยแมลงภู่ 1 รุ่น

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
สิงหาคม 2545	-จัดประชุมสภา อบต. เพื่อระดมความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาการทำประมงของประชาชนในชุมชนซึ่งที่ประชุมเห็นว่าน่าจะสนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มกันเพื่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทะเล -ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนในชุมชนร่วมกันเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลตำบลด่านสวี -จัดประชุมกลุ่มฯ เพื่อคัดเลือกคณะกรรมการบริหารและพิจารณาแนวทางในการดำเนินโครงการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทะเล ที่มีความเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่	-นายก อบต. -ปลัด อบต. -ปลัด อบต.
กันยายน 2545	-ประสานงานกับกรมประมง เพื่อขอความช่วยเหลือและคำแนะนำในการเพาะเลี้ยงหอยแครงและหอยแมลงภู่บริเวณชายฝั่งทะเล	-นายก อบต.
กันยายน 2545	-จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงหอยแครงและหอยแมลงภู่ให้แก่สมาชิกกลุ่มฯ -ระดมเงินทุนจากสมาชิกกลุ่มฯ หุ้นละ 100 บาท	-วิทยากรจากกรมประมง -คณะกรรมการบริหารกลุ่ม

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
ตุลาคม 2545	เพื่อนำมาเป็นต้นทุนในการจัดซื้อพันธุ์หอยแครงและหอยแมลงภู่ -จัดซื้อเรือลาดตระเวนพร้อมเครื่องยนต์ พร้อมด้วยอุปกรณ์ในการเพาะเลี้ยงหอยแครงและหอยแมลงภู่ -จัดสร้างศาลาที่พักสำหรับผู้มาดูแลสถานที่เพาะเลี้ยง พร้อมทั้งจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ในการเพาะเลี้ยงหอยแครงและหอยแมลงภู่ ในบริเวณกลางทะเล -ปล่อยพันธุ์หอยแครงและหอยแมลงภู่ลงสู่สถานที่เพาะเลี้ยงที่ได้จัดเตรียมไว้	-ป ล ัด อ บ ด . , ค ณ ะ กรรมการบริหารกลุ่ม -ป ล ัด อ บ ด . , ค ณ ะ กรรมการบริหารกลุ่ม -คณะกรรมการบริหารกลุ่ม
สิงหาคม 2546	-นำหอยแครงและหอยแมลงภู่ที่เพาะเลี้ยงไว้จนเจริญเติบโตได้ที่ ออกมาจำหน่ายเป็นรุ่นแรก	-คณะกรรมการบริหารกลุ่ม
กันยายน 2546	-ชำระบัญชีค่าใช้จ่ายในการเพาะเลี้ยงหอยแครงและหอยแมลงภู่ในรอบ 1 ปี พร้อมทั้งจ่ายเงินปันผลให้แก่สมาชิก	-คณะกรรมการบริหารกลุ่ม

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

กรมประมง

-สนับสนุนให้วิทยากรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงหอยแครงและหอยแมลงภู่ให้แก่สมาชิกกลุ่มกลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลตำบลด่านสวี
-เอื้อเพื่อเอกสารและคำแนะนำเกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงหอยแครงและหอยแมลงภู่

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1.ประชาชนในตำบลด่านสวี ประสบปัญหาในเรื่องของรายได้ เนื่องจากปริมาณสัตว์น้ำลดลง จึงจะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยรายได้ของชาวประมงพื้นบ้านในเขตตำบลด่านสวี ในปี 2545 เพียงประมาณวันละ 800-1,000 บาท ต่อเรือ 1 ลำ

หลังการดำเนินการ

1.ประชาชนในชุมชนได้รวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นกลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลตำบลด่านสวี ซึ่งมีจำนวนสมาชิกจำนวน 35 คน เพื่อเพาะเลี้ยงหอยแครงและหอยแมลงภู่
2.สมาชิกกลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลตำบลด่านสวี มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอ จากการเพาะเลี้ยงหอยแครงและหอยแมลงภู่ และปัจจุบันสหกรณ์มีผลกำไรสะสมถึง 47,000 บาท ทำให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นคนละประมาณ 6,000-10,000 บาท

อุปสรรคและการแก้ไขปัญห

อุปสรรค	การแก้ไขปัญห
-ในช่วงแรกของการดำเนินการประสบกับปัญหาสถานที่เพาะเลี้ยงหอยแครงและหอยแมลงภู่ถูกรุกล้ำ โดยเรืออวนลากจากนอกพื้นที่ ทำให้เกิดความเสียหายแก่หอยแครงและหอยแมลงภู่ที่เลี้ยงไว้	-จัดทำหลักกำหนดเขตแดน พื้นที่เพาะเลี้ยงหอยแครงและหอยแมลงภู่ในทะเลให้เห็นชัดเจน เพื่อป้องกันไม่ให้เรืออวนลากเข้ามาก่อให้เกิดความเสียหาย

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ความสำเร็จของโครงการนี้เกิดขึ้นจากความร่วมมือของฝ่ายต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหาร อบต. ที่ให้การสนับสนุนทั้งในส่วนของอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ต่างๆ และงบประมาณในการดำเนินการ รวมถึงความร่วมมือของประชาชน ที่ได้สนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลตำบลด่านสวี จนประสบความสำเร็จด้วยดี

ความยั่งยืนในการดำเนินการ

โครงการนี้มีความต่อเนื่องต่อไปในอนาคต โดยในปัจจุบันกลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลตำบลด่านสวีมีสมาชิกจำนวนมากและผลการดำเนินงานได้ก่อให้เกิดคำตอบแทนแก่สมาชิก โดย อบต. พร้อมจะให้การสนับสนุนโครงการนี้ต่อไปในทุกๆ ด้าน

บทเรียนที่ได้รับ

การดำเนินโครงการร่วมกันระหว่างฝ่ายต่างๆ ในชุมชนนั้น จะประสบความสำเร็จได้ด้วยความรับผิดชอบและอดทนร่วมกัน และจะต้องดำเนินงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดประสบการณ์

โครงการนี้สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ไปยังองค์กรปกครองท้องถิ่นอื่นได้ โดยสิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงคือ สภาพของพื้นที่จะต้องเหมาะสมในการดำเนินโครงการทั้งสภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศ และจะต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของประชาชน

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายธานินทร์ ประดับการ
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลด่านสวี
ที่อยู่ : 2/4 หมู่ 4 ตำบลด่านสวี อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : (077) 531-143

ชื่อ-นามสกุล : นายกระจำน หิดฤทธิ์
ตำแหน่ง : ประธานกลุ่ม
หน่วยงาน : กลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลตำบลด่านสวี
ที่อยู่ : 2/4 หมู่ 4 ตำบลด่านสวี อำเภอสวี จังหวัดชุมพร
โทรศัพท์ : (077) 531-143

ชื่อ-นามสกุล : นายสมาน แก้วเจริญ
ตำแหน่ง : รองประธานกลุ่ม
หน่วยงาน : กลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลตำบลด่านสวี
ที่อยู่ : 2/4 หมู่ 4 ตำบลด่านสวี อำเภอสวี จังหวัดชุมพร
โทรศัพท์ : (077) 531-143

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิธีใหม่ : พ.ศ. 2545

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	2/4 หมู่ 4 ตำบลด่านสวี อำเภอสวี จังหวัดชุมพร 86130
ขนาดพื้นที่	39.5 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	11,712,100 บาท (ปีงบประมาณ 2545) 11.34% ค่าตอบแทน 18.53% ค่าใช้สอยและวัสดุ 9.50% ค่าอุดหนุน 47.68% ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง
งบประมาณรายได้	11,712,100 บาท (ปีงบประมาณ 2545)
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	6 คน ทั้งหมด 3 คน พนักงานท้องถิ่น 1 คน ลูกจ้างประจำ 2 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	4,968 คน
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	พื้นที่ของตำบลด่านสวีเป็นที่ราบเชิงเขา รายล้อมด้วย ทะเล ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมง และ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ นอกจากนี้บางส่วนยังประกอบอาชีพ ทำการเกษตร เช่น สวนมะพร้าว สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ อยู่ใกล้ทะเลมีทัศนียภาพที่งดงามเหมาะแก่การ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สภาพสังคมเป็นแบบสังคม ชนบทที่ประชาชนมีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน